

ΑΚΑΝΘΟΣ

Η Ἀκανθὸς ἔκειτο βοιοαντολικῶς τῆς Ἀσσας, ἐπὶ οὐ λιθοῦ δότις ἐνόνει τὴν Χαιδίκην χερσόνησον μετὰ τῆς Ἀττῆς, ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Ἱερισσοῦ Ήτο ἀποικία τῶν Ἀνδρίων, ἀνάχρεισα μία τῶν σημαντικότερων πόλεων τῆς Χαλακδίκης χερσονήσου· «Ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ τοῦ Ἀθώ κειμένη πόλις Ἀνδρίων κτίσμα, ἀφ' οὗ συγνοὶ τὸν κόλπον Ἀκάνθιον καλούσιν»⁽⁶⁾

Ἀκριβέστερον ἔκειτο ἐπὶ οὐ βορείων στενωτέρων μέρους τοῦ Ἰσθμοῦ, δυοπέντε νότιον γνωστὸν δ. Σέρβης ἐπεκείδησε τῷ 481 π.Χ. νὰ μεταβάλῃ εἰς διώνυγα, φοβούμενος τὴν καμπάνη τοῦ Ἀκρωτηρίου Νυμφαῖον (Ἀθώ), δυοπέντε διὸν τὸν Μαρδανὸν στόλος τοῦ πατρὸς τοῦ ὑπέρειην δεινήν καταστροφήν.⁽⁷⁾ ἔνεκα τῆς αἰγαρδίως ἐπελθούσης τρικυμίας τῷ 493 π.Χ.

Ωρομάσθη δὲ Ἀκανθὸς ἐκ τῆς ἀφθονίας τῶν δάκτυλων αὐτῆς, αἱ δοπιὰ καὶ σημερον παρατηροῦσται ἡ ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτῆς Ἀκάνθου ἰδρύσαντος αὐτὴν τὸ 650 π.Χ.⁽⁸⁾

Κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον ἡ Ἀκανθὸς ὀνομάζετο καὶ Ἐγκίνη, καὶ δύον δὲ Ἀκανθὸς δόνομάζεται καὶ Ἐγκίνος. «Πόλις Θράκης ἀνάδοις περγαμένη». ^{π. θε.}
7 Μαΐου 1934
(Ακολούθει)

Τὰ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερόμενα περὶ τῆς Ἀκάνθου είναι συγκεκριμένα καὶ ἀντιφατικά. Ούτω, ἐνθαῦτης τοποθετεῖ ἀδέη ἐπὶ τοῦ Στραβωνικοῦ κόλπου, ἀκριβέστερον δὲ ἐπὶ τοῦ ὄμοινόμου κόλπου, κειμένου πρὸς βορράν τῆς Χερσονήσου τοῦ Ἀθώ. «Μεθ' ἦν (δηλ. Σίγγηνον, Ἀκανθὸς ἐπὶ τῷ ισθμῷ κειμένη πόλις, Ἀνδρίων κτίσμα, ἀφ' οὗ συγνοὶ καὶ τὸν κόλπον Ἀκάνθιον καλούσιν»,⁽¹⁾ τὸ ἀλλο γορίον λέγει δὲ τὸ ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου. «Ἀκανθὸς πόλις ἐν τῷ Σιγγιτικοῦ κόλπῳ τοῦ ἔκειτο πάριτος τοῦ πλάνου τῆς τοῦ Σέρβου διώρυγος».⁽²⁾

«Ολίγον δὲ κατοτέρω: «Ἐστιν ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Ἀκάνθου διά περιπλού τοῦ Χερσονήσου (δηλ. τοῦ Ἀθώ) ἥντις Σταγείρου, πόλεως τοῦ Αριστοτελοῦς στάδιο τετρακοσία».⁽³⁾

«Ἄλλη ἡ πληροφορία αὕτη τοῦ Στράβωνος, ἡ μᾶλλον τοῦ Ἐπιτομέως αὐτοῦ, φαίνεται ἐκ πορτέως σημειώσεως ἐπειδή τοῦ Ἀκάνθου καὶ τὸν Σταγείρου παρεμβάλλει τὴν χερσόνησον τοῦ Ἀθώ, ἀπὸ τῶν Σταγείρων, μέροι τοῦ διπτυχού στοιμού τῆς διώρυγος, κειμένη ἐπὶ τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου, δηνού κατὰ Θρυκιδῆνη⁽⁴⁾ ἔκειτο ἡ πόλις Σάνη.⁽⁵⁾ κατὰ δὲ τὸν Στράβωνα εποτε να κατεῖ ἡ Ἀκανθὸς δὲν είναι 400 στάδια (40 μίλια) ἀλλὰ 700. (70 μίλια).

Κατὰ πάσιν τιμανίτητα ή πλάνη αἴτη δὲν διφέρεται εἰς τὸν Στράβωνα τὸν διστοίν γνωστή είναι ἡ ἀκριβεῖα καὶ σαφίτεα, ἀλλὰ εἰς τὸν Ἐπιτομέων αὐτοῦ, διστις ἀγνωστὸν ἔχειτο κατὰ τὸν δέκατον μ.χ. αλλον. Διὰ τούτο ἡ πληροφορία τοῦ Στράβωνος⁽⁶⁾ καὶ δή την «ἐν τῷ κόλπῳ πορτή μετά τῶν Ἀκανθίων λιμένια Σταγείρων», συμφωνεῖ μετά τῆς πορτής, ἀναφοροῦσι τὰς δύο λας, γαὶ οὐκοῦ ἀποκατέστατας ἡ ἀληθῆς τοποθεσία τῆς Ἀκάνθου, κειμένης ἐπὶ τοῦ ποδὸς ἀντολῆς ἔκτενομένου διμοινόμου αὐτῆς κόλπου πρὸς νότον τῆς Σταγείρου. «Ἐπὶ πλέον καὶ ἐπιγραφαῖ σέρφεσθαι ἐπὶ τόπον μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐνταῦθα τοποθεσίας αὐτῆς.

Εἰς τὴν αὐτὴν πλάνην περιπάτεται καὶ ὁ Πτολεμαῖος, τοποθετῶν τὴν Ἀκανθὸν ἐπὶ τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου. Διὰ τούτο τινὲς τῶν νεοτέρων λίαν συμβιβάσται τὸν πόλιν τῆς Παιονίας καὶ Κρυστονικῆς χώρας, διηγεῖται δὲ τοῦ Σέρβου τῆς Ἱερισσοῦ 2 χιλιόμετρα περίπου Α.Ν.Α τῆς ομηρεύης Ηερισσοῦ, δηνού σώζονται τὰ ἔρειπα σύντητα.

«Οτε δὲ Ξέρξης ἀνεκάρδησεν ἐπὶ Ἀκάνθου, διενθύνομενος πόδη την Θέρμην, διὰ μέσον τῆς Παιονίας καὶ Κρυστονικῆς χώρας, διηγεῖται δὲ τοῦ Σέρβου τῆς Ηερισσοῦ 2 χιλιόμετραν πολλοῖς ἐπὶ τῶν νεοτέρων νέα διαφοριθήσωσιν. Ἀλλὰ τὰ σωζόμενα νομίσματα τῆς Ἀκάνθου,⁽⁷⁾ ἐπὶ τῶν διστοίν ξεπικονίζεται ἡ προ τομῇ λέοντος, σπανιώτερον δὲ ταύρου, ἐπιβεβαῖον τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Ηεριδόντου ὡς ἀληθῆ.

(1) Πτολεμαῖον Γεωγραφία, III, 12, 9. Ταύτην δὲ Πτολεμαῖον τοποθετεῖ εἰς βόρ. γεωγ. πλάτ. 50ος 55' ναὶ ἀνατ. μήκος 40ος 55'. Τὸ δρεπίσα ινής σύνταγμα παρὰ τὸ σημερινήν Στρατονήσιν, μεταξὺ Ἀκάνθου καὶ Σταγείρων

(2) Ἡροδ. VII, 116.
(3) Ἡροδ. VII, 22, 115.
(4) Ἡροδ. VII, 117.
(5) Μ. Δημήτριος, Η Μακεδονία, σελ. 630. Σεαρχ. Τομ. III, σελ. 154.
(6) Ἡροδ. VII, 125.

Η "Ακανθος" έκειτο βορειοανατολικώς της "Άσσας, ἐπὶ τοῦ λεθειοῦ δυτὶς ἑνῶντι τὴν Χαλακιδικὴν περισσήνος μετὰ τῆς Ἀκτῆς, ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Τερίσσου".⁽¹⁾ Ήταν ἀποικία τῶν Ανδρέων, ἀναδειχθεῖσα μία τῶν σημαντικοτέρων πόλεων τῆς Χαλακιδικῆς χερσονήσου. «Ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ τοῦ Ἀθω κειμένη πόλις Ανδρίου καίσια, ἀφ' ἣς συγκού τὸν κόλπον "Ακάνθιον καλοῦνται»⁽²⁾.

"Ακριβέστερον ἔκειτο ἐπὶ τοῦ βορείου στενωτέρου μέρους τοῦ Ἰσθμοῦ, δῆπον δὲ γνωστὸν δέ τοι τὸν Ἀκρωτηρίου Νυμφαῖον (Αθω), δῆπον δὲ τὸν Μαρδόνιον στόλος τοῦ πατρός του, ὑπέστη δεινὴ καταστορφήν.⁽³⁾ Ἐνέκα τῆς αιφνιδίως ἐπελθούσης τρικυμίας τῷ 493 π.Χ.

Όρομάσθη δὲ "Ακανθος" ἐκ τῆς ἀφθονίας τῶν ἀκάνθων αὐτῆς, αἱ δποῖαι καὶ σιμεοὶ παρατηροῦνται ἡ ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτῆς "Ακάνθιον" ἰδρύσαντος αὐτὴν περὶ τὸ 650 π.Χ.⁽⁴⁾

Κατὰ Στέφανον τὸν Βυζαντίουν ἡ "Ακανθος" ὄνομάπει καὶ "Εμίνια, καθ'δον δὲ "Ακανθος" ὄνομάπει καὶ Ἐξίνος. «Πόλις Θράσης ἀκάνθων πεφραγμένη».

Την Ακολούθει

μενα περὶ τῆς "Ακάνθιον εἶναι συγκεμένα καὶ ἀντιφαστατικά. Οὗτο, ἐνθῆ προκύπτει ἀντὴν ἐπὶ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου, ἀκμήστερον δὲ ἐπὶ τοῦ δυμωνύμου κόλπου, κειμένου ποδὸς βορείων τῆς Χερσονήσου τοῦ "Αθω. «Μεθ' ἥ (δηλ. Σίγμον) ἀκανθος" ἐπὶ τῷ λεθιῷ κειμένη πόλις, Ανδρίων τείσια, ἀφ' ἣς συγκού καὶ τὸν κόλπον "Ακάνθιον καλοῦνται".

Ἐπὶ τῶν Περσικῶν πολέμων ὑπεάγη εἰς τὸν Σέρβην, δινος καὶ τὸ πλείστον τῶν χαλιδικῶν πόλεων, δοτὶς ἐπέβαλλεν εἰς αὐτὴν τὴν φιλοξενίαν τοῦ στρατοῦ του, οἱ δὲ κάπαιοι τῆς μετέσχον προθέματις, δὲς ἀναφέρει ὁ Ηρόδοτος⁽⁵⁾ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς διώρυγος, κειμένης πρὸς τὰ νοικιανατολικά αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν μέρος εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν.

Ἐπιστάται τῆς διορύξεως τοῦ λεθιοῦ ἡσαν διονυσίας τοῦ Λεγαδέζου καὶ δὲ Ἄρχαιῆς υἱὸς τοῦ Ἀρταίου, ἀνδρες Πέρσαι ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων.⁽⁶⁾ Εκ τούτων δὲ Ἀρταίης, Ἀραιμενίδης το γένος, γῆγας τὸ σῶμα καὶ μέγας τὴν φρονήν, ἀποδάνον ἐτάρη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τοῦ Σέρβου ἐν "Ακάνθῳ, οἱ δὲ "Ακάνθιοι καὶ τὰ τινα κρημὸν ἐτίμων αὐτὸν δις ἡρωα προσέροντες θυσίας.⁽⁷⁾

Η ἀνάμνησις τῆς διώρυγος τοῦ λεθιοῦ ὑπὸ τοῦ Σέρβου, παραμένει καὶ σήμερον ἀκόμη ζωηρὰ εἰς τὸν περιοίκους, τὰ δὲ ἵνη αὐτῆς εἶναι καταφανέστατα πρὸς τὸ μέρος τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου, δυνομάζμενα κατὰ παραφθοράν «Πρόβλακας». ἐκ τοῦ «πρὸ αὐλακοῦ».

Ἄρκεται ἐπιγραφαὶ ενθεύθεσαι ἐπὶ τόπου⁽⁸⁾ μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἀκριβοῦς τοποθεσίας αὐτῆς, ἔκειτο δέ εἰς τὴν παρὰ τὴν γλῶσσαν Ἀμμος τοῦ κόλπου τῆς Ιερισσοῦ 2 χιλιόμετρα περίπου Α.Ν.Α τῆς σημεογραφῆς Ιερισσού, δῆπον σύζονται τὰ ἑρείπια σούτης.⁽⁹⁾

"Οτε δὲ Σέρβης ἀνεκώρησεν δὲ "Ακάνθιον, διευθὺνόμενος πρὸς τὴν Θέρμην, διά μέσου τῆς Παιονίας καὶ Κρυστωνίκης χώρας, διηγείται δὲ Ἡρόδοτος⁽¹⁰⁾ δινι αἱ κάμηλοι αὐτοῦ καὶ τὰ λοιπὰ ὑποζύγια, προσεβλήθησαν ὑπὸ λεόντων, καὶ δι τὴν δηλιρίου διηγείται εἰκόνη τοῦ Νέστου ποταμοῦ εἰκὲ πλῆθος λεόντων καὶ ἀργίων βοῶν. Τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ πατρὸς τῆς Ἰστρίας, ἦρθησαν ποιλότοις ἐκ τῶν νεωτέρων νὰ διαφεύγησισιν. Ἀλλὰ τὰ σωζόμενα νομίσματα τῆς "Ακάνθιον,⁽¹¹⁾ ἐπὶ τῶν δοπίων ἔξεικον ζεῦται δὲ τοῦ τομῆ λεόντος, σπανιώτερον δὲ ταύτων, ἐπιβρέθαισι τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Ἡροδότου δις ἀληθῆ.

(1) Στράβ. VII, 330, ἀποστ. 31.
(2) Στράβ. VII, 331, ἀποσ. 33.
(3) Στράβ. VII, 331, ἀποσ. 33.
(4) Θουκ. IV, 109.
(5) Βλέπε κεράδιαν Σάνη.
(6) Στράβ. VII, 331, ἀποσ. 35.

(1) Πτολεμαῖον Γεωγραφία, III, 12.
9. Ταῦτην ὁ Πτολεμαῖος τοποθετεῖ εἰς βόρ. γεωγρ. πλάτ. 500, 55 ναὶ ἀνατ. μήκος 400, 55. Τύ ἐρεπτεῖ αὐτῆς σώζονται παρὰ τὸ σημειονή Στρατόν, μεταξὺ Ἀκάνθιον καὶ Σταγείρων

(2) Ἡροδ. VII, 116.

(3) Ἡροδ. VII, 22, 115.

(4) Ἡροδ. VII, 117.

(5) Μ. Δημιτρ., "Η Μακεδονία,

σελ. 660. Σεαχ, Τομ. III, σελ. 154.

(6) Ἡροδ. VII, 125.